

PRACTICILE INTERNAȚIONALE PRIVIND FINANȚAREA ÎNȚREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII (ÎMM)

INTERNATIONAL PRACTICES IN FINANCING SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES (SMES)

Autor: Laviniia ABABII

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova

ababii.laviniia@ase.md

Coordonator științific: Natalia BĂNCILĂ

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova

bancila.natalia@ase.md

Abstract. *Small and Medium Enterprises (SMEs) are essential for economic growth, innovation, and employment. However, they face significant challenges in accessing financing, particularly in emerging economies. This study explores international financing models for SMEs and their potential adaptation in Moldova, examining traditional and alternative sources like bank loans, venture capital, crowdfunding, and microfinancing. It highlights the role of government and international initiatives, such as EU programs (COSME, Horizon Europe) and efforts in emerging economies like China, India, and Brazil. The research suggests that Moldova can benefit from these practices, including the creation of a national loan guarantee fund, business incubators, and fiscal incentives. Challenges to implementation include bureaucratic barriers and underdeveloped financial infrastructure, with recommendations for improving the financing system to enhance SME sustainability and competitiveness, fostering long-term economic growth.*

JEL cod: G3

Introducere

Întreprinderile mici și mijlocii (ÎMM) sunt esențiale pentru economia globală, având un rol major în crearea de locuri de muncă și dezvoltarea economică. Totuși, accesul lor la finanțare este adesea blocat de diverse obstacole, ceea ce le face vulnerabile în fața crizelor economice. În acest context, practicile internaționale de finanțare pot oferi soluții eficiente pentru sprijinirea și consolidarea ÎMM-urilor pe termen lung.

Scopul cercetării este de a analiza diferitele surse și practici de finanțare a ÎMM, identificând cele mai eficiente strategii care pot fi adoptate de către întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova, pe baza unor exemple internaționale.

Actualitatea temei este reflectată în provocările cu care se confruntă ÎMM-urile în accesarea surselor financiare, un subiect de actualitate în contextul economiilor emergente și al tranziției către piețe mai competitive.

Metodologia de cercetare va include analiza comparativă a diferitelor modele de finanțare, studiul literaturii existente pe această temă și aplicarea unor exemple relevante din practica internațională.

Conținut de bază. Întreprinderile Mici și Mijlocii (ÎMM) sunt definite prin criterii universale, precum numărul de angajați, cifra de afaceri și activele totale. În Uniunea Europeană, o microîntreprindere are până la 10 angajați, o întreprindere mică până la 50, iar una mijlocie până la 250. Aceste definiții contribuie la comparabilitatea internațională și la implementarea de politici economice uniforme. ÎMM-urile sunt piloni esențiali ai economiei globale, generând o parte semnificativă din PIB și creând milioane de locuri de muncă. Ele promovează inovația prin produse și servicii noi, stimulează exporturile și contribuie la dezvoltarea economică regională prin atragerea investițiilor și dinamizarea comunităților locale.

ÎMM-urile întâmpină numeroase dificultăți în obținerea finanțării, precum:

- **Bariere administrative:** Procese birocratice complexe și lipsa consultanței specializate.
- **Lipsa garanțiilor:** Insuficiența activelor eligibile pentru garantarea creditelor.
- **Costuri ridicate ale creditării:** Dobânzi mari, comisioane și condiții restrictive.

Depășirea acestor obstacole prin politici publice eficiente și soluții financiare adaptate este esențială pentru consolidarea rolului IMM-urilor în economie.

Finanțarea prin bănci rămâne cea mai uzuală sursă de capital pentru IMM, oferind credite pentru investiții și capital de lucru. Totuși, accesul este adesea limitat de cerințele stricte privind garanțiile și istoricul financiar.

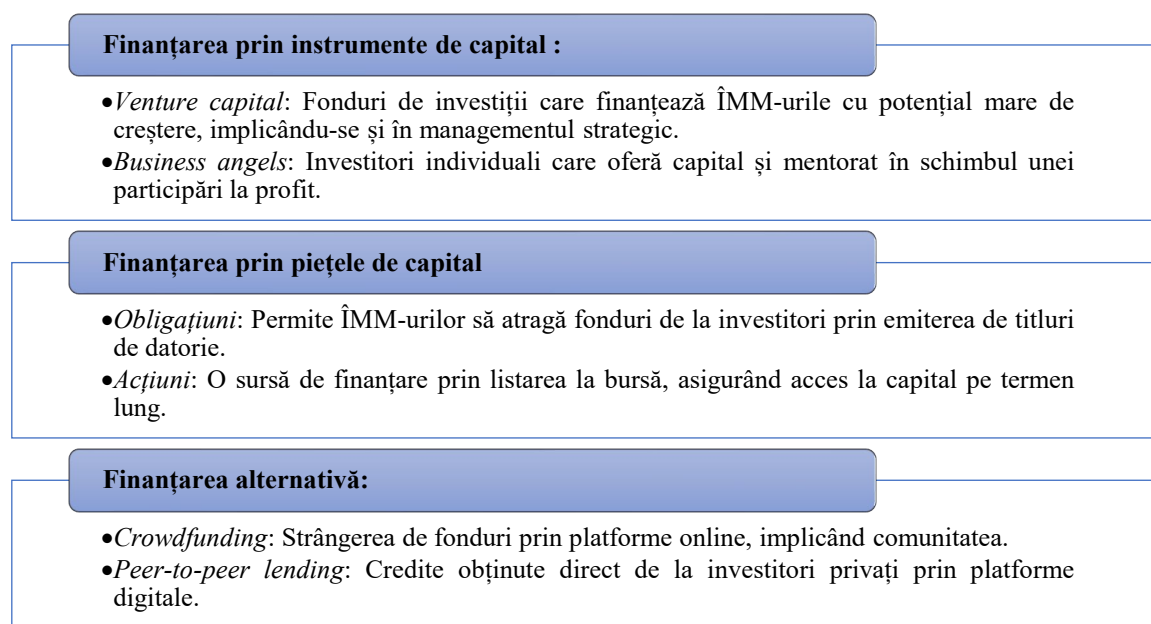

Fig. 1 Surse principale de finanțare pentru IMM-uri

Sursa: elaborat de autor în baza sursei 7

ÎMM-urile pot accesa subvenții, granturi și linii de credit preferențiale prin programe guvernamentale și inițiative internaționale, cum ar fi COSME și Horizon Europe. Microfinanțarea este esențială pentru start-up-uri, în special în zonele rurale, oferind împrumuturi flexibile. Uniunea Europeană și SUA sprijină IMM-urile prin programe de finanțare și parteneriate public-private, stimulând inovația și extinderea afacerilor. Exemple de succes includ Germania, unde KfW oferă finanțare preferențială, și Statele Unite, unde SBA susține IMM-urile cu garanții pentru credite și fonduri de risc.

Experiențe din economiile emergente (China, India, Brazilia)

- *China:* Guvernul susține IMM-urile prin subvenții și credite cu dobândă scăzută, încurajând inovația prin incubatoare de afaceri.
- *India:* Inițiativa „Make in India” sprijină dezvoltarea IMM-urilor prin facilități fiscale și acces la finanțare prin bănci de stat.
- *Brazilia:* Banca Națională pentru Dezvoltare Economică și Socială (BNDES) oferă linii de credit preferențiale pentru proiecte de extindere a IMM-urilor.

Parteneriatele public-privat sunt esențiale pentru finanțarea IMM-urilor. De exemplu, în UE, inițiativa InvestEU combină resurse publice și private pentru a facilita accesul IMM-urilor la capital. În SUA, parteneriatele cu bănci regionale sprijină finanțarea afacerilor locale.

În Republica Moldova, IMM-urile pot accesa diverse surse de finanțare prin programe guvernamentale și internaționale. Printre acestea se numără:

- **FGC al ODIMM:** Garanții pentru IMM-uri active, cu o sumă maximă de 700 mii lei (50% din credit), pe o perioadă de 5 ani.

- **Garant Invest:** Garanții pentru rambursarea creditelor, până la 1,1 milioane lei (50% din credit), pe o perioadă de 5 ani.
- **PNAET:** Finanțare pentru tinerii antreprenori (18-30 ani), cu grant de 40% din 300 mii lei, pe 5 ani.
- **JNPGA:** Leasing pentru echipamente, cu sume între 500 mii și 2,5 milioane lei, 40% grant, pe 1 an.
- **PASET:** Sprijin pentru tineri din sate și orașe mici, cu granturi de 50% până la 10 mii dolari, pe 2 ani.
- **PARE 1+1:** Finanțare pentru IMM-urile care investesc din remitențe (până la 200 milioane lei).

Programele de susținere a IMM-urilor contribuie semnificativ la dezvoltarea acestora și la creșterea economică globală. Organizațiile internaționale precum OCDE, Banca Mondială și FMI sprijină IMM-urile prin politici favorabile, finanțări și reforme economice. Modelele de finanțare variază între țări: Uniunea Europeană sprijină IMM-urile prin programele COSME și InvestEU, Germania prin KfW, SUA prin SBA și parteneriate public-private, iar China și India investesc în microfinanțare și incubatoare de afaceri. În Moldova, aplicarea acestor practici întâmpină dificultăți legate de resursele financiare, birocrăția și infrastructura insuficient dezvoltată. Se propun măsuri precum crearea unui Fond Național pentru IMM, simplificarea procedurilor prin digitalizare, promovarea finanțării alternative și parteneriate între băncile comerciale și sectorul privat. Aceste măsuri ar sprijini dezvoltarea IMM-urilor în Moldova.

Concluzie. Studiul asupra practicilor internaționale privind finanțarea IMM evidențiază importanța vitală a acestui sector pentru dezvoltarea economică și stabilitatea socială. Modelele analizate din Uniunea Europeană, Statele Unite și economiile emergente demonstrează că succesul IMM-urilor este direct legat de accesul facil la surse de finanțare diversificate, sprijinul instituțional și adaptabilitatea la noile tendințe tehnologice. Pentru Republica Moldova, implementarea celor mai bune practici internaționale trebuie însoțită de politici publice eficiente, programe de finanțare flexibile și o colaborare solidă între instituțiile financiare și sectorul privat. Succesul va depinde de capacitatea de a adapta aceste modele la specificul local, eliminând barierele birocratice și facilitând accesul la capital. În concluzie, o abordare strategică, colaborativă și inovatoare în finanțarea IMM poate contribui semnificativ la creșterea competitivității economice a Republicii Moldova, susținând dezvoltarea sustenabilă și generând noi oportunități pentru antreprenori.

Referințe bibliografice

1. OECD. (n.d.). *Financing SMEs and Entrepreneurs 2024*.
2. The Role of Capital Markets for Small and Medium-Sized Enterprise (SME) Finance. (2024). *Taylor & Francis Online*.
3. European Commission. (n.d.). *COSME Programme Guidelines*. European Union.
4. Ministerul Economiei al Republicii Moldova. (2024). *Raport privind dezvoltarea IMM*.
5. Tornea, I. (2011). *Politici Publice: Finanțarea IMM-urilor în Republica Moldova*, Nr. 1.
6. Ministerul Economiei al Republicii Moldova. (2024). *Raport privind realizarea în anul 2023 a Planului de acțiuni al Programului național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027*.